

No més drets sense debers. No més debers sense drets. Los drets individuals son imprescriptibles, ilegales, ilegales e INGARANTIBLES. • L'legislar la Llibertat baix pretext de garantir-la, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí abont comensa la llibertat ajena. Es licit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • La resignació que predican las religions no es més que la fórmula del engany ab que s'preté perpetuar la injusticia social en lo mon. • Las religions son caixas d'ahorros que viuen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar crescuts interessos al cel.

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA defensa 'ls principis liberals més avançats, sense atenuants de cap mena. • La TRAMONTANA es antireligiosa de totes las religions, perquè totas son igualment dolentes y depressives pera la dignitat y la inteligencia humanas. • La TRAMONTANA en política defensa sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no està afiliada a cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya, 1 pesseta trimestre.—Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª — BARCELONA
Pels pagos s'admeten llibranças del Giro Mútuo, lletres de facil cobro y sellos de 15 céntims. No s'admeten llibranças especials de periòdichs

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surte a llum puntualment cada divendres

CLECA DE POLÍTICA

Avuy la ferém petar sobre aixó d'en Sagasta, en Cánovas y lo nou Ministeri.

Hi ha prou teua pera fer una nova revista europea pel estil de la setmana passada, no mes que parlant del patriotisme portugués, de la flem burguesa dels inglesos y del xivarri parlamentari de Fransa. Empró tenim noticia que al reverendíssim D. Emilio Kasteler li va fer mal de ventre veure com en l'altre número de LA TRAMONTANA li passaven al devant en aquesta feyna que tanta honra y profit li ha valgut, sempre que en ella l'han deixat tranquil los Gil Gelpi en América y Mañé y Flaquer a Barcelona.

Y, vamos, no tenim lo cor de fusta pera deixarnos d'enternir pensant en los perjudicis econòmic-morals que escribint revistes europeas podrien ocasionar a la gran calandria republicana, que a penas si se llama Pedro, en materia de republicanisme, segons confessió propia.

Deixem estar los morts, que ja es un bon mort de certa especie la gran eminencia, y anem al grà, es dir, a la palla. Al grà voldriam anarhi, pero al grà social eh? mes per ara nos havém de contentar ab la palla bruta, rebregada y podrida de la política madrilenya.

Veusquí que 'ls tipos de la conjura ja s'creyan agafar lo cel ab las dents.

Y sentien per la gola ¡gurguments! las delicias del suc dolçíssim del turró amassat ab sang de pobre. Lo turró del pressupost.

En Cánovas, lo dels xiuets, s'hauria jugat mitja pesseta falsa que tornava al poder desseguida.

En Martos ja havia promés comprar un vestit nou a la seva dona, a la propia eh?

Y en Martínez Campos de Sagunto, reya de gust ab aquella estúpida cara de indio buffalo bill, pensante no se quantas cosas.

Los demés de la colla anavan tots moguts. Tota la trepa política estava agitada, parlant uns y altres ab logositat.

Perque s'tractava d'un cambi de menjadors, y no hi ha res al mon que despegui tant las potencias com la qüestió de las garrofas.

Havian presentat las dimissions tois los ministres, menos lo carnestolts de paler conegut per Sagasta. Empró la malaltia del noy los posa en lo cas ¡oh sacrifici! de tornarse a encarregar de las carteres, sins desaparitzar lo perill.

Aquest moment arriba, y altre vegada lo del tupé, camina que caminarda, com diuen la cançalleta al explicar qüentos, anant a trobar en Perre, en Pau y en Berenguer oferintnos carteres, sou y cessantia de ministres, mal no més ho sigan vintiquatre horas.

Mes va fer lo paper de Judas l'Alonso Martínez, tractant de fer la trabeta al del tupé, que en definitiva es qui ha tallat lo bacallá, a despit de conservadors, de Alonso y de Martínez de tota mena, y a despit del país que ja está, com jo mateix, cansat de tota aquesta gripia.

Los conservadors s'han fet repicar, pero lo lo certus es que 'ls sagastins ja s'vayan la partida perduda, y los ganduls fustionistas cridavan ¡traïció! y se donavan a tots los dimonis y diables, malehint la seva nyonya que 'ls posa en lo

cas de no plantejar may res de profit en sentit lliberal de tot lo que prometen abans del poder y fins quan manan.

Pro ¿qué carat devian voler los conservadors? ¿encara més xiuladas? O be, ¿que posser se pensan que no tenim prou calamitats ab en Sagasta y demés companys martiritadors, pera sustituirlos per un Cánovas ó un Villaverde mata-cristuras?

Vaja, noys, tornéuvosen al llit, per ara, y no andu tan depress. Primer de tot s'ha d'aprobar, be ó malament—malament,—lo sufragi universal (!!!) porque aixis los pochos ignocents que encara tenen un xich de fé ab la política lliberal (??) d'en Sagasta, quedarán contents y enganysats quan al venir vosaltres al poder deixareu lo sufragi igual que un bolado en un got d'aygua.

Fins aquí hem mirat la cosa posats al mateix nivell de la gentussa.

Ara, aixequemnos un xich més y ab mirada de treballador investiguém com está aquest broquíol.

¿Com está? Miréulo.

En la condició d'un públich que pagués la entrada, assistís a una corrida de toros, fes de bestia, lo capegessin, y trobantho tot molt bunyol no tingúis ni esma pera xiular.

Recordéu abans, quan encara los desenganys de la política no havien fet escèptich é indiférent a la política, recordéu l'interés que despertava un cambi de ministeri? Recordéu quin afany de telégramas, últimas horas, fulles extraordinarias y quin desfici pera llegir? Recordéu la confiança que inspiravan los nous ministres quan eran a gust del país? Recordéu ab quina satisfacció se veyan caure del poder als més tipsos! Donchs comparéu abans y ara.

Pocas vegades hi ha hagut una crisi més interessant y laboriosa que la resolta en aquestos moments. Y no obstant lo poble que paga y la immensa majoria dels richs que cobran, han llegit los diaris ab una curiositat germana de la indiferencia més aterradora.

Los noms dels nous ministres no més han tingut un sol interés per la nació productora: veure quants n'hi havia nous de trinca, pera calcular en quan aumentarían los gastos de la nació demà que deixin de ser ministres y passin a la tranquilla situació de cobrar cessantia.

Per lo demés, lo cambi de personas no ha pas de significar millora en res, y després, que tothom creu que tan nulitats son aquestos com aquells, com los altres y los de més enllá.

Aixó vol dir que la nostra s'acosta. Vol dir que si estessim preparats y fossim prou forts, devant de tanta indiferencia y de tanta... bestiesha com corra, ni per tant trobaríam resistencia.

La política burguesa y la honrada classe mitja van de cul per terra.

LA FINA DE QUADROS DE CA'N PARÉS

—Hols, Conrado, ¡com aném de grippe!
—Per ara, sense novedat. ¡Y tu, Fallicu!
—Home, jo je ho sepa. No tinc temps pera entretenirme en denguer.

—Tants n'hi ha que no tenen temps, com dius tu, y passen la pena negra!

—Be, ara no estich per filosofias, sino per l'art; puig encare que 'l extrany, també tinc las mevas adoncs artisticas, y, en prova d'aixó, que ara mateix vinch de veure lo que 'n diuen Exposició Parle y t'asseguro que n'ha surtit molt enfadat.

—Per qué!

—Perque per més que mudin quadros, sempre 'm sembla veure los mateixos. Quatre retrates, un parell de paisajes, alguns figures soltas ó companyades de lo que 'n diuen quadros de género ó de costums, y cap composició que realment t'impasi. Cregas que si entengués més aquesta materia, me agradaria ferne critica dels quadros exposats pera fer saber a n'aquesta colla de pintors que no saben surtir de la rutina. Una cara que 's hi agradi, per tot arru la trobes; un paisatge ja la iglesia y lo campanar a la dreta, l'altre ho sí a la esquerra, pero casi tots tenen iglesia y campanar, y sempre a entrada de foach, com si no poguessis veure may un tros de terra en ple dia y sense los indispensables iglesias; hi ha pintor que vol passar per místich, sentat tan com jo toterro, y tan si ho senten com si no, tot los assumptes passen a missa, no més que porque algún crach los compri; y aixó, per mi, no es art ni es res.

—Home, ja veurés; lo pintor es com qualsevol altre ofici; y necessitateu los quartos, se fan quadros com si se fessin experyencias.

—Llavors que no s' dignin artístas, sino fadrins pintors, y aixis com n'hi ha que s' dedican a fer llitereros y pintar pisos, aquets se dedican a pintar quadros.

—Exactament.

—Mes jo no m'hi puch conformar ab aixó quan se tracta de noms que gozen de certa popularitat y la premsa barcelonina los exalta com veraders fills de l'art. Jo buaco sempre l'art util, progressiu, revolucionari; y la pintura, com totes las arts, deuen encaminarse a estamplar los horizontes del sentiment de la bellesa, sense perdre de vista la realitat, bast llurs aspectos ideals, morals y materials... Veus, a mi m'agrada lo Spoliarium, porque hi ha grandesa en la composició, hi ha filosofia, hi ha art.

—En efecte, lo Spoliarium, atesa la juventut del autor, es una obra de empuy, té propi caràcter, revela una personalitat. Jo admiro a artístas com Courbet, per lo revolucionaris; a observadors com Millet, que s' passa trenta ó quaranta anys en las campinyas, patint gana, oblidat de tothom, dominat per la fal-lera de transplantar a la tela las flums y colors del camp y de la vida y costums de llurs consuehadors; y encare que 's seus quadros de prompte no foren gayre benvolguts, avuy totes gran valor y més bon apreci. Jo no diré que los quadros d'aquestos autors alguns més ó menys bons que 'ls d'altres; pero sí diré que revelan sentiment, tenen sagall característich, son ella mateixos, ningú més los pot fer... D'aquestos pintors no dich artístas; de las sevas obras no dich art.

—Veus com me donas la rabó!

—No te l'hi negada pas.

—Lo que passa a Barcelona, es que deede l'aprenent dibuñant el més anomenat pintor, tota son artístas, tota son celebratits; y a forza de mútuos elogis, de parlar sempre de quatre noms, la gent s'hi familiariza y acaba per creure que s' tracta de genis.

—Com que 'l poble barceloni no veu casi res més que lo que hi ha a ca' n' Parés, creu que alló es lo millor; si dongués una volta per lo Museo de Madrid y d'altres punts, ja no parlaría may més d'aquestos artístas; porque ja hauria distingit entre lo que se 'n dia art y lo que positivament ho es.

—É clar, com que no pot comparar, s'educa malament lo gust, y...

—Desenganyat, aquí tot es petit: lo preu dels quadros, lo seu mèrit positiv, los artístas, los critchs y los bocalleros richs que compran las pinturas ó dotzenas per vuyt ó deu mil pessetas. Tot está en relació. Lo

que 's que volèm parlar de Barcelona com un centre artístich y no es més que un poble gran.

—Estém completament d'acort. Es això mateix lo que jo penso; sino que jo no puch aquillar lo mèrit per falta de una sòlida educació artística, guiantme sols per lo meu gust, no m'atreveixo a sostenir aquesta opinió per por de que no 'm diguin que soch un ase.

—Ja veuràs; en assumptes d'art, especialment en pinturas, has de tenir per norma lo següent: un quadre s'exposa, y, com si fos una persona decent, instruída, que 't ve a veure, te manifesta tot lo que s'ha proposat dirte. Si 'l quadre 't parla, bon quadre. Si no 't diu res, lo mateix que las personas mal educadas, no hi poses dupte, lo quadre es dolent. Are no fasias com los crítics, que 's fican en detalls de l'ofici, tocant lo violon y 'l bombo. Lo pintor s'enamora d'una forma y d'un colorit; lo seu empenyo, lo seu problema a resoldre, es acertar, donchs, ab la forma y 'l color concebut. Jutar si un cel deuria ésser blau ó rogench, si un to clar ó fosc agraciaria més lo treball, si un fondo més ó menys pujat donaria més relleu y cosas per l'istí; es igual que si jo, que no entench lo teu ofici, per més que tingui cert gust per jutjar las vestras obras baix l'aspecte artístich, m'enredés en explicar com s'ha de fer per produir-ne cosa millor.

—Molt me satisfacen aquestas observacions, y potser m'has privat de caure en una ridícula; perque jo, à pesar de no cercar més que lo progrès de l'art, sobre tot l'art revolucionari, m'avia proposat fer una crítica dels quadros més notables, pera venir à demostrar en sustancia lo que tu tan be has explicat en conjunt. Y verament per lo nostre objecte no fa falta, quan nos importa més lo concepte general de l'art que lo judici que 'ns mereix cada un dels pintors que han exposat treballa, que fins se creuria que tenim partit pres a favor de l'un ó de l'altre no sent veritat. Jo reconeghe, donchs, donada la altura en que 's troba l'art de pintar à Barcelona, se fa alguna cosa bona, que son de notar certes qualitats recomenables; pero com ja havém convingut, s'està encara bastant lluny de posarse a tme la líra de ca 'n París com una verdadera exposició pictórica.

—Y es llastima que ab las pretensions y qualitats dels pintors barcelonins, no s'hegi procurat pendre més vol, que no 's cuidin d'estudiar més las obras dels grans mestres que la humanitat conia, com Miquel Angel, Rafael, Leonardo de Vinci y altres, quins, tan bons pintors com filosofos, representant à la vegada las sevas épocas y aspiracions, no donaves cap pincelada à la tela que no haguessin medurat en son cervell la composició d'una manera acabada, reflexant en ella, en lo fons de la materialitat de la forma y del color, un pensament, à voltas descobert, à voltas s'ombrejat, com temerosos potser de que la tirania desgrasés la obra, ja per revelar-se una censura, ja per contenir una aspiració revolucionaria; com es abut que fins en quadros en que la fe religiosa arriba à la sublimitat, papes y reys y nobles clamien en va en l'infern dels seus remordiments las milletes d'una vida plena de crime y de crápula, com en altres la bellesa humana, la voluptuosa forma de la dona, augefa tot concepte divi, potser pretenehen fer beixar los ulls del cel pera examinar y volguer la terra. Si aquestas grans ensenyansas fossin apreses per nostres pintors, de segü que alguns pujarian los esglahons del temple de l'art, ab més ó menys fortuna, pero podrian considerarse com artistes, aixis com are sembla que fan pinturas pera 'l comerç de banos.

—Veja, veig que ho entents, y no 'm negarás que ets lo més indicat pera fer una revista pera los treballadors, ja que jo soch un ense.

—No 't cansis, que no ho lograrás; aixis com no sap lo crítich fer quadros, jo no se escriure ni hi tiach vocació.

—Es que jo tenis empenyo en que nosaltres diguem-sim algo, per poca cosa que fos, de la derrera Exposició París, alquera pera fer notar que los obrers també tenim criteri en art, y demostrar que 's fan moltes embusterias artísticas, com se 'n fan científicas, com se fa en tot.

—Home, si tan poch vols dir y en tan poca cosa t'acontents, escriu aquesta conversa y ja n'hi ha prou pera manifestare nostre criteri.

—Perfectament; accepto lo teu concell, encare que me exposi à una tuijada, que no serà, per cert, la primera. Y 't deixo pera posar mà à la ploma tot seguit. Ab això, Conrado, salut y cuydado ab la gripia.

—Fes lo mateix, Pallicu. Salut.

Are que 'm dispensas los llegidors l'atreviment, que ho faig sense malicia.

Per lo meu company y un servidor vostre,

PALLICU

Barcelona, Janer de 1890.

Sallent 14 Janer de 1890

Apreciat Director: La causa del fet que li vaig à relatar es deguda à l'escrivi que fa de religió que no professa un tal mossèn Llorenç, que, pintantse de ser un pino, ó millor dit, pílet de platis, es fácil que algun dia li hi infin los morros si no 's posa un morrió.

Aquest dematí mateix, aquesat vi-caril, esperant lo moment de canta 'l gori-gori devant la estació, ab la camisa fora de las calsas, s'han reunit allí varios nens del vehinet, y com que es propi de ganduls cuydarse sempre dels altres, ha preguntat à tots à quin estudi anavan, y havent respost un d'ells que anava à la escola laica, després de mirarsell com si fos un noy desemparat, li ha dit que tenia uns mals pares y que eran uns valents poca-vergonyas; ja li dich que si 'l pare del noy hagués sentit que 'n lo portal de casa seva 'l insultava un animal tan mal educat, s'armava allí un xiberrí que n'hi haguera hagut per llogarhi cadiras.

Res m'atreveixo d'això en aquest pino, perque 's diu que, agradiessis molt lo xarri-lo, tots los moments adora à Baco y se li sol posà 'l cap.

Li encarrego, senyor Director, que quan se donguin bolas als gossos que m'avis.

J. B.

Santceloni 20 Janer de 1890

Estimat Director: Lo 17 del corrent, aniversari del atach dels carlins à n'aquesta vila, d'ahont foren rezzats heroicament per la juventut liberal, en lloch de celebrar aquest gloriós recort, se va fer la festa de Sant-onofre dels Ases. Fins aquest punt arriba la indiferencia de la juventut d'avuy, més disposada à balls y xerifs que à celebrar lo passat; mentrestant à la altura dels grans ideals del progrés de la humanitat.

Lo nostre Ajuntament dona curs à n'aquesta estúpida destinant 130 duros del presupost municipal à funcions religioses.

També à Campins corren rumors estranys relacionats ab las derreras eleccions municipals, una tremenda pallissa y una causa criminal ab lo que no m'embolico per no tenir notícias certes.

Disposi de son amic

RATOLI ALAT

Vilaverd 20 Janer de 1890

Diabòlic Director: French la ploma impresionat per la noticia de que avuy mateix, celebrant la festa del sant sense calsas, lo teòlech d'aquesta vila s'ha embravat, desde lo cubell d'ahont se reb la revelació mística, contra 's liberals en los termes més escullits de la eloqüencia de missa y olla.

Los liberals vilaverdins sentim aquestas prédicas com lo qui sent ploure, y 'ns dispõem à treballar més activament contra la tirania y en pro de la llibertat, y à qui no li agradi que reventi.

Son afectuós amic

DEMONDILLO

LLETRETA

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

Ni industria ni ofici conech que no 's troba y ab tot se manté derrera del vici; explota al novici que res no repara ni d'ell se recela...

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

Conech un tanoca que es, diu, socialista, y 's tontos conquista per treure-la la moça; de ciencia 'n té poca; grotsuda la cara, lo nas, de gardia.

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

Hi ha qui, extralafari, ab l'honra trafica y al pit se replica rescant lo rosari, pujar al Calvari prou diu que 's prepara, ¡mes, tot es novelat!...

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

Conech un svaro que ab l'or tan solt pensa, y allò que un hom llenas, despitich y raro, malita se mare, ¡li nega una pela!

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

Hi ha qui ab malas fetas arrive à banquer, y explota al obrer que ignora sas tretas; neta cordetas, fent veure l'ampara més ferm lo repela...

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

En fi, conech crítich que ven son criteri, y ab gens de misteri son vot un polítich, del gust sodomítich hi ha qui té la tara y... ¡jamega la tela!

¿Qui sigui confrare que prengui candela?

Joseph M. CUBOLOSA

Quan lo passat diumenje ja pogué aventurar-se à sortir de casa, diluns sofrí una forta recayguda en sa enfermetat lo director d'aquest periòdich J. Llunas, continuant bastant mal al escriure aquestas ratillas.

Novament en nom d'el'supliquem benevolencia à llegidors y corresponsals de LA TRAMONTANA per tot lo que 's deixi d'atendre durant la enfermetat del qui era 'l factotum d'aquest periòdich.

A Badalona y à Cornellà tenen de ferse 'l diumenje próxim los exámenes de las respectivas escolas laicas, à quinas festas, que prometen ésser lluhidas, estava invitat nostre Director, que no podrà assistir à cap per la malaltia que lo molesta.

Un aplauso als iniciadors y als sostenidors de aquestos actes.

Havém rebut la primera visita, y establím ab gust lo cambi, dels següents periòdichs:

La Degolla, de Valencia.—La Alarma, de Sevilla.—La Victima del Trabajo, de Valencia.—La Comarca de Montblanch, de Montblanch.—Y Barcelona Cómica, d'aquesta ciutat.

Lo papa ha fet una encíclica. Això segurament tindrà sense cuidado à nostres tramontaneschs llegidors.

Lo mateix que à nosaltres.

Pero es lo cas que segons diuhen 'ls que han llegit aquell document, lo papa diu ara que pot viure en bona armonía ab tota mena de governs: absoluts ó representatius, monárquichs ó republicans, federals ó unitaris.

Donchs lo liberalisme no es peccat. O en altres termes.

L'or de totas las nacions es de bon replegar. Perque la qüestió es estar en bona armonía ab los governs de per tot arreu perque afflugin la mosca, ó deixin als seus governats que envihin l'òbol al presoner del Vaticà.

Donchs y allò del Syllabus ab que un papa infalible anatematís las ideas liberals?

Com es que altre papa infalible desà la feyna de son antecessor?

«Varias, donchs no ets la vritat,» deya un ilustre escritor catòlich.

Lo catolicisme 's fereix ab las mateixas armas que emplea contra sos adversaris.

Los polítichs de tots los partits asseguran à qui se 's escolta que l'Estat es una garantia general del dret, y la pràctica demostra tot lo contrari.

Exemple: Inglaterra, Estat fort que protegeix als richs y té reduits à la més espantosa miseria als treballadors, escamoteja sas colonias à Portugal, Estat petit que tracta à richs y pobres del mateix modo que son contrinchant.

Ab això que hi ha llibertat y son dret à la política y al Estat qui siga capàs de combregar ab molas de molí.

La burguesia lliberal, donantse tò y ayres de humanitaria, vol que tothom protesti contra Inglaterra y à favor de Portugal.

Nosaltres aconsellem als treballadors que 's deixin d'aquesta mena de protestas y 's disposin à reivindicar lo seu dret à la vida y al producte del seu treball, desconegut y usurpat à Portugal, à Inglaterra, lo mateix que per tot arreu ahont hi ha burgesos.

Ab motiu del conflicte anglo-portugués, la premsa portuguesa fomenta l'odi patriòtich contra 'ls inglesos.

Desgraciadament encara hi ha treballadors que 's deixan portar d'aquesta propaganda, oblidant que aixís com l'exploatació es universal, no hi ha fronteras pera 's explotats treballadors.

Ja es hora de que 'ls fills del treball distingixin entre las atrocitats dels governs y la solidaritat y fraternitat dels pobles.

La abundancia de material nos ha fet retirar l'article *Pauperisme y Cristianisme*, que insertarem en lo número próxim.

Lo mantell de la miseria está cubrint lo mon enter.

De tot Europa y fins d'América s'están contant diariament escenas que esperveran al home de cor més dur.

Pero allà adont sembla que la fam fa més estragos es a Itàlia.

En los pobles rurals, y en particular la gent del camp han arribat a tal extrem que la carn de gos es una de las més sabrosas de las ab que poden matar la fam.

¿Qué pensan los nostres explotadors? ¿Qué no veuben que portar las cosas a n' aquest extrem es suicidar?

Vagin seguin per aquest camí que, a no tardar, los donarem las gracias per lo seu concurs en favor de la emancipació social.

Durant l'any 1889 lo diner de Sant Pere que ha entrat en la caixa del Vaticà ascendeix a tres milions de pessetas.

D'Àustria, 400,000; de Fransa, 350,000; de Espanya, 200,000; d'Alemanya, 180,000; d'Irlanda, 130,000; d'Inglaterra, 95,000; de Bèlgi, 105,000; de Suïssa, 55,000; de Polonia, 85,000; de la América del Nord, 285,000; de la América del Sur, 310,000; del Africa, 95,000; del Asia, 100,000; de Rumania, 100,000; de Itàlia 355,000, y de Portugal, 150,000.

Entre Australia, Oceania, Russia y Països Escandinauvs hi han enviat 100,000 pessetas.

Aixís es com aquestos catòlics compleixen las doctrinas predicadas per Sant Gregori, Sant Ciprià y demés esmentats en lo nostre article *Pauperisme y Cristianisme*.

Lo *Diario de Barcelona* copia de *El Defensor de Granada* del 10, lo següent:

De innuïtes nos escriben relatándonos un hecho que demuestra una vez más lo arraigado que se halla el fanatismo religioso.

Un vecino conocido por Zamora, cuyo oficio es componer sillas, ocupábase la tarde del martes último en cortar un palo de pino, y en las vespas pareciedo que se dibujaba la imagen de la Virgen de los Remedios. El bueno del sillero, sorprendido y hasta anonadado por aquel milagro, llamó á consulta á su mujer, que fué de la misma opinion que el marido, y como el caso era serio, resolvieron, después de profunda y mística conferencia, cortar en tres rodajas el palo para convencerse plenamente del milagro, antes de aventurarse á dar á conocer al pueblo aquella trascendental sorpresa. En efecto, ambos esposos resolvieron declarar que el dibujo que las vespas de aquel humilde palo de pino figuraban por cualquier punto que se partiese, era la verdadera imagen de Nuestra Señora de los Remedios.

Como el caso no era para menos, el Zamora y su mujer, al verse de tal modo favorecidos por la Divina Providencia, pues ya sentian olor á santidad, comenzaron á llorar de alegría y salieron por las calles de la villa dando gritos y publicando la buena nueva.

Poco tardó en propagarse la noticia de tamaño milagro, y á las cuatro de la tarde casi todo el vecindario estaba aglomerado en las Eras del Castillo, donde se hallaban los silleros, y donde hombres, mujeres y niños, arrasados los ojos de lágrimas, besaban y rebesaban aquellos trozos de madera, dando gracias á Dios por haber permitido un milagro tan patente y de tal naturaleza.

Por aclamacion del público, se acordó repartir los trozos de madera, por cierto que todos querian llevarse uno. Al fin se decidió el reparto de dos, quedando otro en poder del Zamora.

Muchas personas ofrecieron cantidades de consideración por aquellos trozos de palo, pero inútilmente, porque los afortunados poseedores no se desprendían de ellos á ningún precio.

Por el vecindario se ha extendido la creencia de que el Zamora es un nuevo santo.

Grans y fondas deuben ser ja las arreus del lliure-pensament á Espanya quan lo reaccionari Brusi 's decideix á combatre la superstició catòlica: porque es ben sapigut que aquestos gats del freres tot ho fan consultant previamente sa utilitat.

La bona acullida que ha obtingut lo quarteto A. B. C. D. en los concerts que 's venian donant los dijous en lo café de *La Esperanza*, de la vèhina vila de Gracia, ha fet que nostre company Garriga, dueny de dit establiment, pera complaure á la numerosa concurrencia, y especialment als treballadors que favoreixen aquell café, disposés pera lo successiu la celebració de tres concerts sermanals, los dijous, los dissaptes y diumenjes á la nit, prenenthi part lo tan aplaudit quarteto A. B. C. D.

No dubtem que no si cabrà de gent cada vetllada en *La Esperanza*, donadas las moltes simpatias que conta en la vèhina vila tant lo quarteto com nostre amic Garriga.

CENTRO DE INSTRUCCION POPULAR

SALIENTINO CERTAMEN LIBREPENSAADOR DE 1890 COMISION ORGANIZADORA CONVOCATORIA

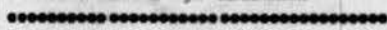
Considerando que nuestra poblacion es la que más brilla en esta comarca por sus ideas librepensadoras, y que á pesar de ello jamás hemos verificado un acto de trascendencia, después de contar con algunas sociedades liberales, esta Comisión se ha propuesto presentar un Certamen librepensador para el día 25 de Mayo del corriente año.

En vista de este propósito, que creamos regenerador, tenemos el honor de hacer un llamamiento á las asociaciones liberales y librepensadoras de la provincia, lo propio que á todas las de la península, para que cooperen con su concurso, ya sea remitiéndonos trabajos, ya ofreciendo premios y designando temas, para una empresa que no dudamos espaciará bondas raices. No podemos de momento consignar las bases definitivas del Certamen, pero sí en grande peso previo, significamos que las corporaciones que oficialmente nos remitan trabajos ó ofrezcan premios designando temas, tienen derecho á nombrar su representante, el cual será considerado individuo del Jurado calificador.

Esta Comisión, pues, invita á todos las asociaciones librepensadoras, redacciones de periódicos y particulares, á que concurren á la gran obra y nos remitan su adhesión dentro el término de un mes, á contar de la fecha, para poder insertar á debido tiempo las bases definitivas del Certamen y premios ofrecidos, en los periódicos que nos honren estampando nuestra convocatoria y demás documentos.

La correspondencia se dirigirá á José Bonet, en el local-escuela de la calle del Com. número 41. Salient.

Esperamos que no serán desatendidos los buenos propósitos de los librepensadores de esta villa. Salient 15 Enero de 1890.—La Comisión.

CANSÓ DEL TEIXIDOR

Fou un temps que 'l nostre ofici era dels bons de ciutat, puig que may cap perjudici en el nos havia dat.

Teixidor que la setmana lo passaba treballant, no patia pas de gana, de diné amava sobran.

Xich-questech-xach, xich-questech-xach, fa 'l taller quan se fa feyna xich-questech-xach, xich-questech-xach, fa 'l taller bo y treballant.

Nostra casa era un mirall de benestar y alegría, tots viviam del treball com tot home honrat vivia.

L'amo á tots nos estimava de classes sens distinció, la envia en cap cor regnava, tots formavam germanó.

Xich-questech-xach, etc.

Per nostra sort desgraciada ven venir uns governants que al entrar per dant entrada nos veyen lligar de manes. Mercaderia, si es dolenta, no hi teniu pas de mirar, que lo que al comprador tenta es que 'l preu no sia car.

Xich-questech-xach, etc.

Per 'ad are tots vivim en mitl de dol y trageira, per 'ad are follis sufrim jou d'esclau, fem y miseria;

per 'ad quan trasca 'l taller no ho fa com ho feya avanta, puig marxant ab menes pier diu, femte eó á nostres cant:

Xich-questech-xach, xich-questech-xach, nostre cor d'ira je esclata, xich-questech-xach, xich-questech-xach, xich-questech-xach.

«Venjenas!» ¿Que tenim fem!

J. AMB. VIRGILI.

Lo rector d'Olesa, ab lo propòsit de fer la competència á 'l escola laica que viu ab molta prosperitat, ha instalat una escola gratuita, dirigidá per un enganya ànimas, en lo local anomenat la *Presó*. Los resultats han sigut magnífics,

puig ha pogut arreplegar vuyt noys trets de las altres escolars, després de apropar lo cubell sagrat pera fer l'article, y, segons se diu, contant ab la protecció é influencia de las autoritats locals.

Celebrém lo mico místich del ensotanat de Olesa, y excitém als liberals olesenchs á que viscan alerta.

Ha sigut declarat *beato* en Pompili María Pirroti de Sant Nicolau, interessant noticia que coincideix ab la desaparició del dengue y la sortida de Barcelona de la companya Bufalo's willi.

Y ho participém á nostres lilegitors pera 'ls efectes consequents.

La intransigencia del home ab faldillas negres de Parets del Vallés ha produït lo primer enterro civíl á n' aquella vila.

Tenim la persuasió que un capellut tossut es lo millor abono pel lliurepensament.

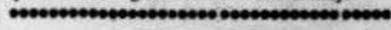
A Sanquini de Mediona ha caygut una plaga de missionistas que han arribat á escandalisar ab sa propaganda á tots los que encara conservaban una mica de sentit comú.

Vingan missionistas d' aquestos, quan més estúpits, millor; no 's necessita més pera descatolisar als llanús rurals.

A Castell Vell y Vilá hi ha hagut la corresponent festassa á Sebastia lo *sansculotte*.

Lo rector ha donat una reprimensa als concurrents porque van á missa no mes quan hi ha orquesta, y 's ha desbotat parlant dels diaris que esquilan als llanús.

Té rahó mossen Cristo, llenya als arrossayres que van al corral místich á sentir la música, quan lo més digne seria no acostarsí may.

CANTARELLAS

Los sermons desde la trona solis la faras epimodrá, que ellá abont no hi ha controversia may 's hi veu la veritat.

J. ESPUSTA RIROT

Diu la Rosa que 'l seu cor, es un temple per lo gran, es clar, com qu' es majorona hi caben molts capellans.

M'agradaria la Pèpa porque te dot; mas la pobra es neboda de dos rectors!!

Tot quan diu La TRAMONTANA dius que es veni, y es vritat; per 'to 'l hereje periódic bufa tant als capellans.

ACENTIGRAFO

Cada nit (quan la lluna) vint á canterre devant de fatal veu, femte un xich 'l ase; pero sé, Pia, que 'l tens de fat per Pasqua ab en Badia.

CANDOR SALADÉ

TERS DE SILABAS

Substituir los punts ab lletres que llegides vertical y horizontal donguin: 1.°, non de dona; 2.°, idem; 3.°, idem.

R. ALONSO

SOLUCIONS

À LAS CABOARIAS DEL DUBERO ANTEPASSAT LOGORRIPU NÚMERICU—Filomena. Llimona. Malnou. Meruá. Mató. Mai. La. N. ISTRIBUCCIÓ—Portat. Porta. Port. Por. Po. P. À LAS DEL CRABO PASSAT XARABA—Se-bó. GIBOLIFICH—Per veurens Reis. TERRECA—CLOCACI—Botànica.

Tp. «La Académia» Ronda de la Universidad, 6, Barcelona.

ENTRE RATAS

Demostració gràfica del conflicte anglo-portugués